

ORGANISTA

Rok II

Marzec 2000

15 (16)

WIELKOPOSTNY DZIEŃ SKUPIENIA DLA ORGANISTÓW

W **SOBOTĘ 18 MARCA 2000 roku od godz. 11. 00** odbędzie się w budynku KSD ul. Podzamcze 8 w Krakowie **JUBILEUSZOWY DZIEŃ SKUPIENIA** dla Sióstr, Pań i Panów Organistów.

Plan dnia skupienia jest następujący:

11. 00 Msza św.

12. 15 Konferencja liturgiczna

13. 00 Komunikaty oraz uczenie pieśni związanych z Jubileuszem

14. 00 Obiad

Przypominamy, że uczestnictwo w dniu skupienia jest obowiązkowe.

Komisja ds. Muzyki Kościelnej

SLUŻYĆ PANU (14)

Rok Jubileuszowy to okazja do refleksji nad pracą duszpasterską w naszych parafiach. Częścią tej pracy jest troska o śpiew i muzykę kościelną. Niech następujące wskazówki pomogą wam duszpasterzom i organistom do stałego doskonalenia tej dziedziny.

1. Dobrze prowadzony zeszyt z programem pieśni na msze św. w niedziele i w tygodniu (aby się nie powtarzać, o co proszą nasi parafianie).
2. Wprowadzenie 12 nowych pieśni w Roku Jubileuszowym w parafii.
3. Uporządkowanie biblioteki muzycznej oraz uaktualnienie inwentarza będącego pod opieką organisty. Umieszczenie w niej „Śpiewnika wawelskiego”.

4. Wprowadzenie nowych melodii psalmów responsoryjnych i modlitwy powszechnej, a także części stałych mszy św.
 5. Założenie chóru w parafii, jeżeli go dotychczas nie było.
 6. Śpiewanie z wiernymi przed i po mszy św. (po kilka zwrotek pieśni), aby nie uległy zapomnieniu.
 7. Współpraca organistów z zespołami dziecięcymi i młodzieżowymi dbając o ich właściwy poziom muzyczny i repertuarowy.
 8. Niech każdy organista w naszej Archidiecezji staje się coraz bardziej animatorem śpiewu w parafii podnosząc swoje kwalifikację i dbając o dobry poziom muzyki i śpiewu w naszych wspólnotach.
- Owoce tego będzie większa chwała Boża i zadowolenie naszych wiernych, czego życzę wszystkim parafiom z okazji Roku Jubileuszowego i 1000-lecia naszej Archidiecezji Krakowskiej.

ks. Grzegorz Cekiera

ARCHIDIECEZJALNA SZKOŁA ORGANISTOWSKA

Archidiecezjalna Szkoła Organistowska została powołana do istnienia dekretem Księdza Kardynała Franciszka Macharskiego Metropolity Krakowskiego w roku 1998. Szkoła kontynuuje działalność Archidiecezjalnego Studium Organistowskiego, które przez blisko 30 lat funkcjonowało w ramach Instytutu Liturgicznego. Długoletni kierownik Studium doc. Marian Machura rozwinął ów ośrodek, dobierając sobie do współpracy znakomitą kadrę pedagogiczną, wywodzącą się z grona organistów, pianistów i teoretyków muzyki Krakowa.

Potrzeba dostosowania struktur administracyjnych Studium do wymogów prawa państwowego była powodem utworzenia Archidiecezjalnej Szkoły Organistowskiej. Organem prowadzącym Szkołę jest Archidiecezja Krakowska, zaś nadzór pedagogiczny sprawuje Minister Kultury i Sztuki. W rejestrze szkół artystycznych wpisana została jako szkoła muzyczna drugiego stopnia. We wrześniu 1999 uzyskała uprawnienia szkoły publicznej. Archidiecezjalna Szkoła Organistowska kształci organistów, animatorów życia muzycznego parafii, dyrygentów chórów i schól. Program nauczania łączy wymogi stawiane średnim szkołom muzycznym ze specyfiką kształcenia organistów kościelnych. Obok przedmiotów ogólnomuzycznych, takich jak: zasady muzyki, solfeż, harmonia, literatura muzyczna, formy muzyczne, uczniowie zdobywają wiedzę w dziedzinie akompaniamentu liturgicznego, chorału gregoriańskiego, emisji głosu, organoznawstwa, a ponadto śpiewają w chórze oraz scholi gregoriańskiej. Uczą się także liturgiki, w zakresie

niezbędnym dla zrozumienia roli muzyki w liturgii. Każdy uczeń ma indywidualnie prowadzone lekcje gry na fortepianie i organach. Zajęcia odbywają się w systemie sześcioletnim.

Szkoła otwarta jest dla każdego katolika, który posiada ukończoną szkołę muzyczną pierwszego stopnia, lub umiejętności na podobnym poziomie oraz ukończył podstawową szkołę ogólnokształcącą. Górną granicę wieku stanowi 35 rok życia. Przyjęcia do Szkoły odbywają się na podstawie przesłuchania wstępnego, podczas którego kandydat musi wykonać trzy zróżnicowane stylistycznie utwory fortepianowe oraz wykazać się odpowiednimi warunkami słuchowymi i głosowymi (zaśpiewanie wybranej pieśni kościelnej z własnym akompaniamentem). Egzamin wstępny oraz nauka w Szkole są częściowo odpłatne. Absolwenci otrzymują dyplom ukończenia szkoły muzycznej drugiego stopnia, uprawniający do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe oraz dyplom ukończenia Archidiecezjalnej Szkoły Organistowskiej, który jest niezbędnym dokumentem w staraniach o podjęcie pracy na stanowisku organisty kościelnego.

Dla chcących podjąć naukę w naszej szkole podaję informację, że dokumenty należy złożyć w sekretariacie Szkoły do końca maja 2000. Nauka rozpoczyna się 1 września. Adres Szkoły: ul. Szujskiego 4, 31-123 Kraków, tel. (012) 292 81 91.

Dyr. Szkoły Wiesław Delimat

DZIEJE MUZYKI W KOŚCIELE KRAKOWSKIM - XIII

I poł. XIX wieku /1800 –1850/

Jak wiadomo kształcenie organistów w XVIII w. przestało odbywać się stopniowo drogą prywatnego „przyuczenia” do zawodu. W Krakowie ks. Andrzej Artwiński kanonik kościoła św. Anny ufundował Bursę muzyczną dla czterech ubogich chłopców dla kształcenia ich w muzyce kościelnej. Fundacja ta jednak zaczęła się realizować dopiero od roku 1764. Poziom tej „szkółki” był jednak bardzo niski. A pod koniec XVIII w. Bursa ta została rozwiązana. Trzeba jednak wiedzieć, że wcześniej działała od 1638 roku w Krakowie przy kościele OO Jezuitów przy ul. Grodzkiej /pod wezwaniem. Św. Piotra i Pawła/ Bursa Muzyczna aż do kasaty Zakonu /1773/ kształcąc młodych muzyków kościelnych /organistów i śpiewaków/. Poziom nauczania w niej jak na owe czasy był wysoki. Kiedy w roku 1815 powstało Wolne Miasto Kraków, zawiązało się w roku 1817 społeczne Towarzystwo Przyjaciół Muzyki, które wzięło zaraz pod swą merytoryczną opiekę i reaktywowało nie działającą już

Bursę muzyczną przy kościele św. Anny. Uczono w niej gry na różnych instrumentach, szczególnie gry organowej. Szkoła ta nie miała jednak jakiegoś znaczącego poziomu i została wchłonięta w roku 1841 przez Szkołę i Bursę Muzyczną założoną przez znakomitego muzyka, także kompozytora Franciszka Mireckiego rodem z Krakowa. Powyższą Szkołę założoną przez F. Mireckiego Senat Wolnego Miasta Krakowa związał organizacyjnie z istniejącym wcześniej w Krakowie Instytutem Technicznym. Była to w Krakowie pierwsza publiczna szkoła muzyczna dostępna także dla dziewcząt. Tok nauki w niej był czteroletni. Szkoła składała się z dwóch zasadniczych działów: śpiewu i muzyki instrumentalnej. Na czele pierwszego składającego się z dwóch kierunków „śpiewu dramatycznego” i „śpiewu kościelnego” stanął F. Mirecki. Drugi instrumentalny prowadził znakomity organista Katedry wawelskiej Wincenty Gorączkiewicz. Uczył On gry organowej a później i śpiewu kościelnego. W ramach kształcenia organistów działały dwie sekcje: dla „organistów wiejskich” i dla kandydatów na nauczycieli szkół elementarnych. Zgodnie ze statutem wymogów Szkoły absolwent organista musiał umieć: śpiewać tak figurał jak i chorał gregoriański, grać na organach śpiewy kościelne ludu wiejskiego i choralne (w różnych nawet najmniej używanych tonacjach), grać stosowne preludia, znać rytuał i ceremonie kościelne, posiadać znajomość budowy organów w tym stopniu aby takowe w dobrym stanie utrzymać potrafił.

Program nauki przewidywał dla uczniów klasy organowej także naukę harmonii. W nauczaniu gry organowej posługiwano się Zbiorem Preludiów Organowych Jana Christiana Rincka znakomitego organisty z Darmstadt /Niemcy/. Adeptów też obowiązywało opanowanie akompaniamentu organowego do śpiewów kościelnych, głównie w opracowaniu W. Gorączkiewicza a później Teofila Klonowskiego. Działalność tej Szkoły odegrała niewątpliwie dużą rolę w procesie kształcenia organistów krakowskich i podtrzymywaniu dawnych dobrych tradycji organistowskich z okresu staropolskiego Krakowa. A że takie tradycje były, wystarczy wspomnieć renesansowych organistów – kompozytorów jak: Jan z Lublina, Mikołaj z Chrzanowa czy z okresu baroku Andrzeja Niżankowskiego kształconego w Rzymie przez słynnego G. Frescobaldiego, działającego przy kościele OO. Dominikanów, zmarłego w 1655 r. Czy Jego następcę dominikanina Benedykta działającego ok. 1680 roku oraz szereg innych organistów krakowskich z poprzednich wieków.

ks. dr hab. T. Przybylski SDB